

Published 02.01.2024

Formue ved død

De enker, enkemænd og enlige, som døde i 2021 havde i gennemsnit en finansiell formue på 1,1 mio. kr. på dødstidspunktet.

Vil du vide mere?

Executive Director
Andreas Østergaard Nielsen

✉ aon@fogp.dk
☎ +45 41 91 91 31

Indledning og sammenfatning

De enker, enkemænd og enlige, som døde i 2021 havde i gennemsnit en finansiell formue på 1,1 mio. kr. på dødstidspunktet. Gennemsnittet er trukket op af nogle høje formuer og median, svarende til midterste formue, var knap 400.000 kr.

Nogle kan have et ønske om at efterlade arv til sin arvinger og det kan være en årsag til, at mange har en betydelig formue på tidspunktet, hvor de dør. Andre kan have et ønske om at forbruge hele eller dele af sin formue som en supplerende indkomstkilde som pensionist. Men da der naturligt er usikkerhed om, hvor længe man lever, vil nogen nå at nedbringe sin formue før dødstidspunktet, mens andre måske ufrivilligt efterlader en formue.

Pensionsordningerne er indrettet til at give en løbende indkomst gennem pensionstilværelsen enten som en ratepension eller livsvarig pension. Ved siden af eller i stedet for har mange også en fri opsparing, som kan opgøres ved nettoformuen, der er de samlede aktiver fratrasket den samlede gæld.

Langt de fleste pensionister har positiv nettoformue, når de dør. Det kan enten være en beholdning af aktier og obligationer eller bankindestående som overstiger eventuel gæld. Eller det kan være friværdi i boligen.

Denne analyse ser på udviklingen i den finansielle formue ekskl. pensionsopsparing i årene op til dødstidspunktet og undersøger, hvilke finansielle aktiver og passiver, som nettoformuen består af. Analysen tager udgangspunkt i 20.000 enker, enkemænd eller enlige som døde i 2021 og som var over folkepensionsalderen. Der ses bort fra personer, som har en ægtefælle eller er samlevende på dødstidspunktet, da den efterladte kan disponere over nettoformuen.

Analyse viser:

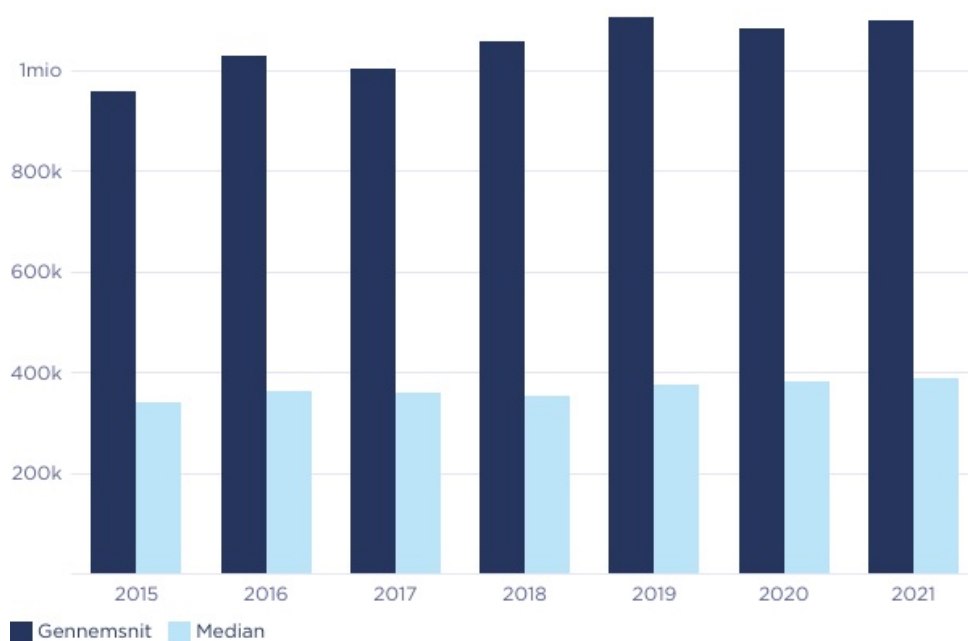
- I gennemsnit efterlader de personer, som døde i 2021 og som var over folkepensionsalderen, 1,1 mio.kr. Medianformuen efterladt ved død i 2021 var knap 400.000kr.
- Hvis den samme opgørelse laves for hver år over perioden fra 2015 til 2021 er både gennemsnits- og medianformuen ved dødstidspunktet steget med ca. 14 pct.
- Godt en tredjedel af dem, der døde i 2021, efterlod under 100.000 kr. I den anden ende af spektret efterlod godt 20 pct. over 1,5 mio.kr.
- For dem, der døde i 2021, er nettoformuen næsten uændret i de sidste syv år før dødstidspunktet. Der er således ikke klare indikationer på, at formuen forbruges som en indkomstkilde. Modsat falder den gennemsnitlige pensionsformue ca. 23 pct. i de sidste syv år frem mod 2021.
- Den samlede formue består af reale aktiver og finansielle aktiver, som samlet summer til godt 1,25 mio.kr i gennemsnit. Passiverne er i høj grad prioritetsgæld, hvilket blandt andet indeholder gæld i ejendom. De samlede gennemsnitlige passiver udgør 150.000kr. Dermed udgør nettoformuen i gennemsnit 1,1 mio.kr. på dødstidspunktet.

Udviklingen nettoformuen på dødstidspunktet fra 2015 til 2021

De danskere over folkepensionsalderen, som døde som enker/enkemænd eller enlige i 2021, efterlod i gennemsnit knap 1,1 mio. kr i 2021. Dog var medianformuen mindre end halvt så stor på knap 400.000 kr.

Der er ingen tegn på, at dem, som dør, efterlader sig hverken en større eller mindre formue, når man ser på udviklingen siden 2015. Nettoformuen på dødstidspunktet har været stort set uændret siden 2015. I perioden fra 2015 til 2021 er både den gennemsnitlige formue og medianformuen steget med ca. 14 pct. nominelt.

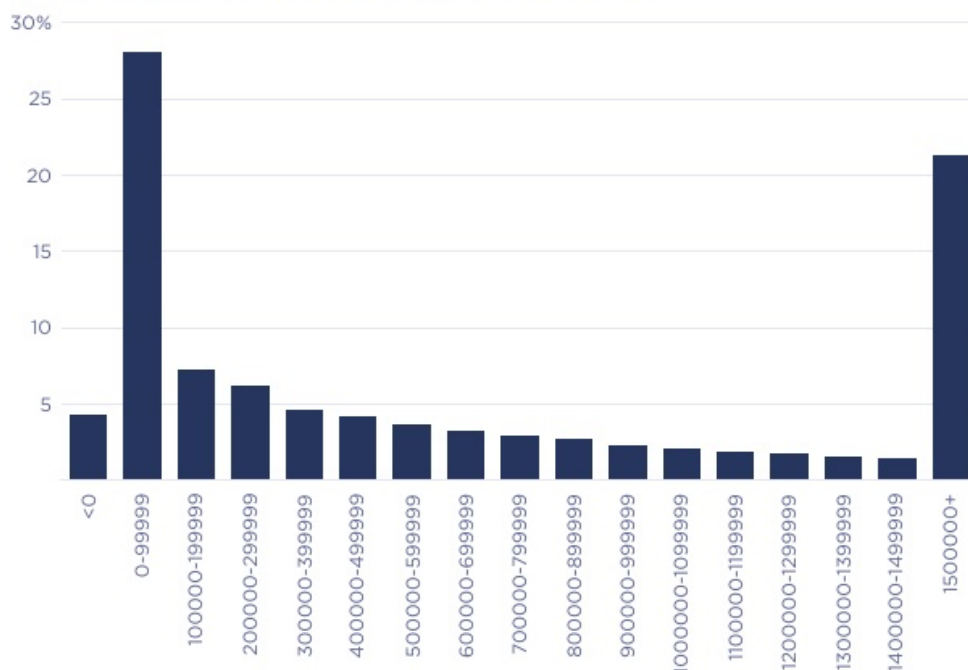
Gennemsnits- og medianformue 2015-2021

Anm.: Formuen er opgjort ultimo året før personerne dør. Årstallet refererer til dødtidspunktet.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Der er stor forskel på nettoformuen på dødstidspunktet. Næsten 1 ud af 3 enker/enkemænd eller enlige over pensionsalderen, der døde i 2021, havde en nettoformue under 100.000 kr., mens under 5 pct. havde nettogæld. Samtidig havde godt 20pct. en nettoformue over 1,5 mio.

Nettoformue fordelt efter størrelse, 2021

Anm.: Formuen er opgjort ultimo 2020 for personer, som er døde i løbet af 2021.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Udvikling i nettoformuen i årene før dødstidspunktet

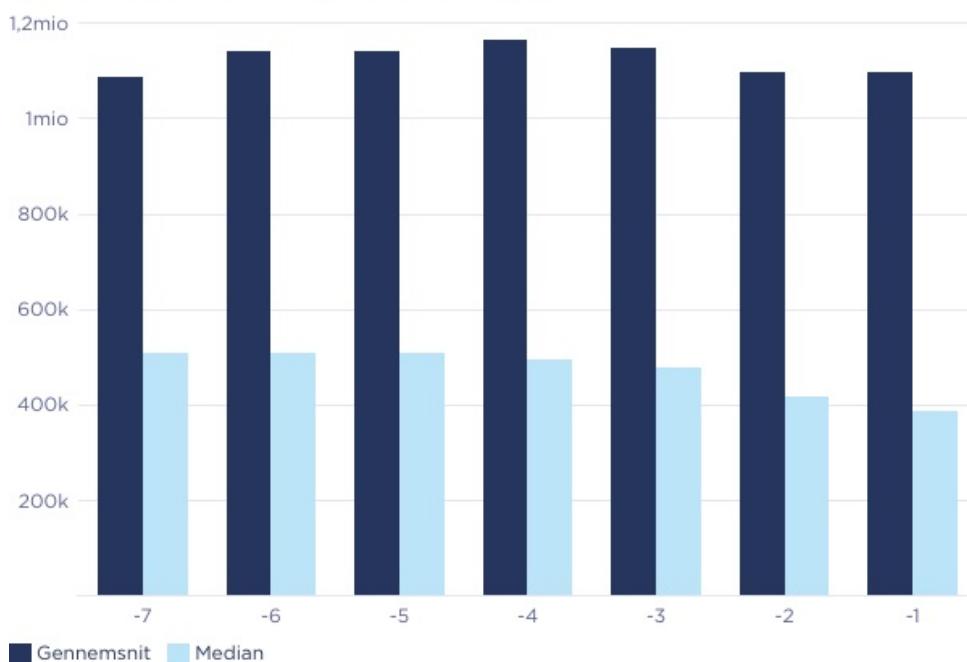
Det er desuden interessant at undersøge, om formuen nedbringes frem mod dødstidspunktet. Hvis man ikke ønsker at efterlade de finansielle aktiver til sine eventuelle arvinger, kan man i stedet sælge af sine værdipapirer for at få større forbrugsmuligheder.

Udover folkepension vil indkomsten som pensionist typisk bestå af egen pension og evt. træk på eller forbrug af fri opsparing/formue. Pensionsordningerne kan bestå af en engangsudbetalinger, en rate eller en livsvarig pension. En ratepension kan fx udbetales over 10 år. Det er knap 50 pct. af pensionisterne, som har en livsvarig pension. På den baggrund kan man forvente, at nogle vil nedbringe fri opsparing som en supplerende indkomst.

Det viser sig imidlertid, at nettoformuen ekskl. pension er stort set uændret de sidste syv år op til dødstidspunktet. Det kan skyldes, at der er et ønske om at efterlade arv. Men det kan også skyldes, at det ikke nødvendigvis er let at nedbringe sin frie formue. Man kan sælge værdipapirer, men udsving i aktie- og obligationskurser kan gøre det mindre attraktivt. Det kan være svært at nedbringe friværdi i egen bolig, fordi lånemulighederne i friværdien er begrænset. Endelig kan det være svært at planlægge et optimalt forbrug af fri opsparing da dødstidspunktet er ukendt.

Gennemsnitsformuen ligger i perioden på 1,1 mio. kr. og medianformuen ligger i perioden i gennemsnit på 470.000 kr. i alle årene op til dødstidspunktet.

Nettoformue ekskl. pensionsformue

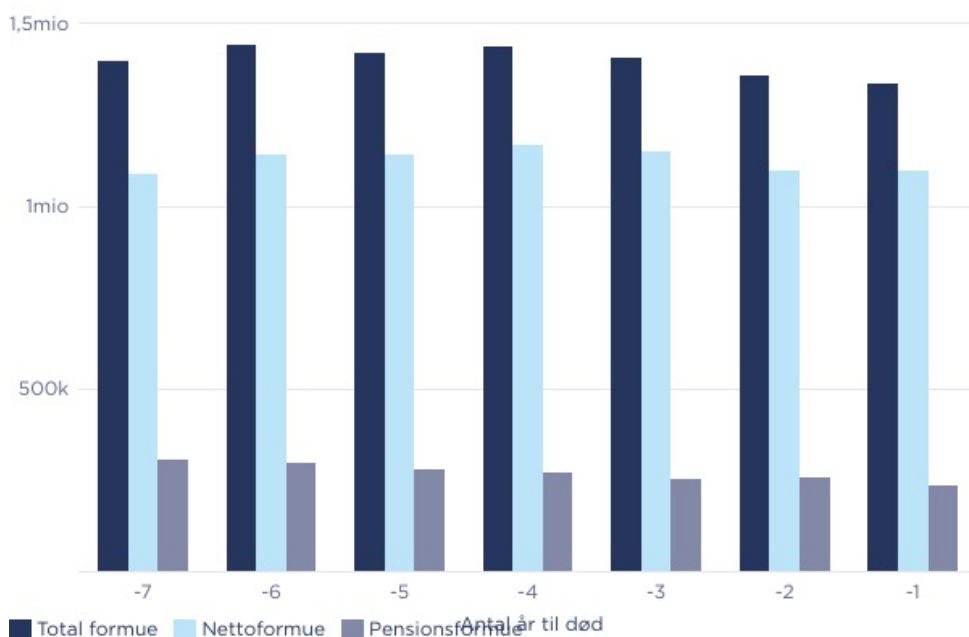
Anm.: Formuen er opgjort ultimo 2020 for personer, som er døde i løbet af 2021.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Nettoformuen er ekskl. pensionsformuen, og derfor kan det ligeledes undersøges, hvordan pensionsformuen udvikler sig frem mod dødstidspunktet. Pensionen vil oftest være under udbetaling og uden indbetalinger, men samtidig forrentes formuen, hvilket isoleret set kan føre til større formuer. Samtidig vil det være sådan, at for en livrenteordning kan der tilskrives en såkaldt overlevelsesbonus. En livrenteordning er en livsforsikring, som giver en løbende ydelse hele livet uanset hvor længe man lever. Det betyder også, at der er et risikofællesskab, typisk en pensionskasse, og i takt med at nogle dør vil de overlevede trække på fællesskabet. Det kan i opgørelserne isoleret set optræde en forhøjelse af pensionsdepotet.

Den gennemsnitlige pensionsformue falder fra godt 300.000 kr. i seks år før død til godt 236.000 kr. på dødstidspunktet. Det svarer til et fald på 23 pct.

Gennemsnitlig nettoformue og pensionsformue 7 år før død

Anm.: Formuen er opgjort ultimo 2020 for personer, som er døde i løbet af 2021.

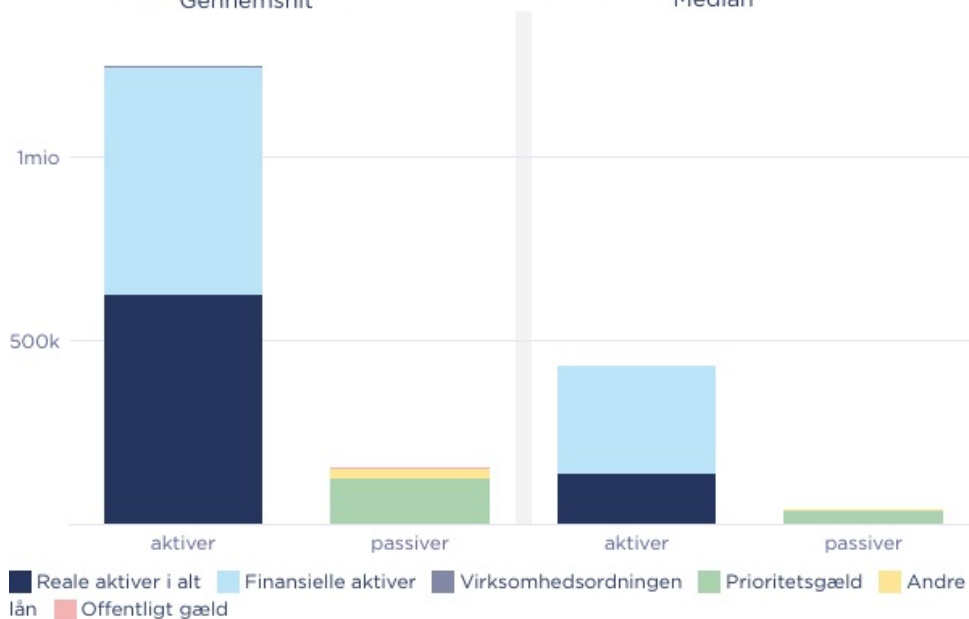
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Det bemærkes yderligere, at den gennemsnitlige frie formue, nettoformuen, er væsentlig større end den gennemsnitlige pensionsformue. Men det er samtidig ikke hele den frie formue som er likvid og nem at konvertere til indkomst.

Det ses ved opdele aktiver og passiver. Aktiverne for den gennemsnitlige formue består af ca. 50 pct. reale aktiver, som primært er værdi af ejendomme, og 50 pct. af finansielle aktiver. De samlede gennemsnitlige aktiver summer til godt 1,25 mio.kr. Passiverne er i høj grad prioritetsgæld, hvilket blandt andet er gæld i ejendom. De samlede gennemsnitlige passiver udgør 150.000kr. Medianformuens aktivside indeholder ca. 1/3 reale aktiver og 2/3 finansielle aktiver. De samlede medianaktiver udgør godt 430.000 kr, og medianpassiverne summerer til godt 43.000 kr.

Aktiver og passiver fordelt på typer, 2021

Aktiver og passiver opgjort som gennemsnitlig og median

Anm.: Formuen er opgjort ultimo 2020 for personer, som er døde i løbet af 2021.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata

Derfor kan en af forklaringerne på, at der i gennemsnit efterlades en nettoformue på 1,1 mio. kr. være formue i ejendom. I mange tilfælde kan det være svært at omsætte værdien i boligen til forbrug. Det kan være svært for pensionister at få lov til at optage nye lån i deres bolig, og dermed er formuen fra de reale aktiver "låst fast" i boligen. For at undgå, at formuen ikke kan omsættes til forbrug, kan man vælge at sælge sin bolig og fx flytte til en billigere bolig. Det kan bidrage til at forklare, at der også er en betydelig formue i finansielle aktiver. Samtidig vil gæld i ejendomme, som man har ejet i mange år, typisk være tilbagebetalt op til eller i løbet af pensionisttilværelsen.